

Družinski tednik

ILUSTROVANI LIST ZA MESTO IN DEŽELO

Cena 2 Din
Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Tyrševa (Dunajska) cesta 29/I. Poštni predal številka 345. Račun poštne hranilnice v Ljubljani številka 15.393

Ljubljana, 7. septembra 1933

Naročnina za četrletje 20 Din, za pol leta 40 Din, za vse leto 80 Din. V Italiji za vse leto 40 lir, v Franciji 50 frankov, v Ameriki in povsod drugod 2 dolarja

Št. 36
Leto V

Dnevna kronika

Robne pripombe k časopisnim vestem

Eden je na koncu...

»Kaj se je pa spet pripetilo? — Kako pravite? — Policija? — Kje so vlomili? Nikjer? Zakaj se pa potem zbirajo ljudje? — Zakaj neki takšna radovednost? — Počakajte, bom po-

dita, tesno drug zraven drugega, gledata v solnčni dan, čutita drug drugega utrip in sta srečna in nekoliko žalostna hkratu.

Ta dva stojita na začetku. Zanju se danes začne novo življenje. Le

pada! In če jo bo strah, se obrnem k njej in ji porečem: »Mamica! Saj vendar ja z vozim!« Potem se bo zasmejala, nič več je ne bo strah, in letela bova v Indijo. Ali pa na Kitajsko.

Pozor, zdaj gremo! Mirko, Ivo, ali me vidita? V Indijo, Ivo! Prinesem ti kaj s seboj. Ne pozabi... ju že nikjer več ni! Kaj mar že letimo? Ali smo že tisoč metrov visoko? Ali bo zdaj kmalu Indija? Ali pa poprej še Pariz? — Ivo! Gospod pilot! — O, fanta, kako mi je slabo! Kje imajo tu... Gospod pilot, ven moram! Na pomooooč! Ne — urks, urks — ne maram postati pilot! Ne maram — urks — v Indijo! Slabo mi je. Ven moram, gospod — urks — gospod — urks —

Kaj, že konec? Kako to, da je že konec? Ali je bilo to deset minut,

gospod pilot? Kaj buljiš vame, Ivo? Da mi je bilo slabo? Slabo, praviš? Meni? Meša se ti! Meni pa slabo! In ko odrasem, postanem pilot. In letel bom z mamo v Indijo. Samo slabo, mama, slabo ti ne bo smelo postati...«

Dober tovariš

V grob ga nesejo. Dober tovariš je bil vse življenje. V vojni — Karpati, Galicija, tudi dve soški ofenzivi je prebil — je ležal z drugimi v jarku, ves blaten in truden, in delil z njimi poslednji košček kruha, pomagal ranjence reševati iz žičnih ovir in hodil po hrano, čeprav je sam pekel bljuval ogenj, koder je šel. V miru je z drugimi, onimi redkimi, ki so z njim našli pot nazaj, ustanovil v domači vasi požarno brambo. »Splošna blaginja je več kakor osebna!« je takrat dejal. Kjerkoli je nastal ogenj v vasi ali v okolici: on je zastavil svoje življenje za svoje bližnje. Zahteval ni plačila ne zahvale — in kadar so se mu zahvalili, visoki gospodje v visokih cilindrih, sploh ni razumel, kaj so prav za prav hoteli.

Se nadaljuje na 2. strani pod črto

vprašal in pogledal, kaj jel — In bolniški voz! Kako to, da je bolniški voz?... — Ali je mar kdo padel iz tretjega nadstropja? — Kako ste rekli? Kovač? Dajte, prosim vas, bodite vendar mirni in pametni! Zakaj neki naj bi si bil vzel življenje! — In razen tega: saj je vendar greh! — In ker si je Kovač vzel življenje, zato se zgrinjajo ljudje? Le zakaj so tako radovedni? In zdaj, glej, prihaja policijski zdravnik!«

Na cesti stoje ljudje. Zijajo z očmi, zijajo z usti. Eden je bil na kraju, pa je sam napravil konec svojemu zavoženemu življenju. Tole tu je poslednji prizor poslednjega dejanja drame, kjer so radovedneži samo statisti.

Oni pa leži na nosilnici, iztegnjen in čudno miren. En mož spredaj, eden zadaj: tako ga neseta, oprezno, po stopnicah dol. Vrata bolniškega voza se zapro, rog zatrobi, ljudje stoje in zijajo. Eden je našel mir; eden je na koncu...

...in dva sta na začetku

Včeraj je prvič položil roko okoli nje, čisto tiho in plaho. In ona ga je pogledala, s srečnim nasmehom, ki je govoril »da«; »da« njemu in temu vedremu, toplemu, lepemu življenju!

Danes jo spet objema njegova roka, in ona je malo, prav malo samo sklonila glavo k njemu. Danes je poslednji dan njenega dopusta. In poletje se nagiba h koncu. In tako se

droben prašek sta v orjaški gori. Pa vendar je nad vse važno (vsaj zanju), da se danes začne ono novo. Danes še ne veda, kakšno bo, kam ju bo vodilo. Toda on ima čvrste lehti in široke, mirne roke. On bo že napravil. In ko sklanja svojo glavo k njej, se zdi kakor bi hotela reči: »Zaupam ti! Zmagal boš!«

Veliki dogodek

»Tole je stransko krmilo in tistole višinsko! In kadar odrasem, postanem pilot! Letel bom v Pariz. Ali pa v Indijo. V Indijo bo boljše, mišlim. Tam imajo leve. V Parizu pa samo Eiffelov stolp, ki smo brali o njem. Mamico vzamem s seboj. Kaj-

Ženitovanjski sejem v Indiji

Za volovsko vprego kupiš — ženo

Kašmirsko gorovje je najsevernejša pokrajina indskega cesarstva, leži pa že v najmogočnejšem in najvišjem gorovju sveta, v Himalaji; zato ga nazivajo »strehu sveta«. Vsako leto enkrat in sicer v prvih dneh junija je v glavnem mestu Simli velik sejem, čigar najprivlačnejša točka je sejem nevest. Vsa pokrajina je v tistih dneh svečano ubrana. Ljudje vro iz vseh krajev in koncev, z nižav indske ravnine, iz globeli, sotesk in z visokih zasneženih vasi, vsak po svoje oblečen v pestro narodno nošo. Vse, mlado in staro, ženske in moški, lepote in lepote, grbci in kruljave ženice — vse je na potu peš ali na oslih, kakor pač običajni vele.

»Zaroka«

Slavnostni travnik je nekoliko odmaknjen od mesta, na visoki planoti, obdani s slokimi pinijami. Na eni strani so v terasah nanizani sedeži za ženske, ki čakajo hrepeneče svojega še nepoznanega ženina. Strogo zaprt je prostor krog njih, da jim nikdo ne more blizu. Moški se pa sprehajajo pazljivo motreč pred temi sedeži in si ogledujejo »neveste«. Nikar ne mislite, da je tu samo mladina, ki ogleduje in snubi. Mnogo je takih žen, ki jim bingljajo z nosa kar po trije vdovstva, a njihova prisotnost priča, da jim je srce še zmerom mlado in ljubezni željno. Po navadi se jim posreči, da dobe moža, kajti žene iz Kašmirskega gorovja veljajo po vsej Indiji za izredno lepe, plemenite in skrajno skromne.

Za mulo kupiš ženo

Ko si je moški med lepoticami izbral zanj najprikupnejšo, in je dekle s pogledom potrdilo, da ji je »ženinc

všeč, obstane mladenič tik ob ograji pred njo. Takoj nato se mu približajo dekletovi sorodniki, da sklenejo kupčijo, kajti žene je treba v tem cesarstvu kupovati. Sicer pa ne barantajo dolgo. Kup je zelo preprost, saj dobiš ženo za par volov ali krav, časih celo za gorsko mulo. Nekateri zahtevajo kot plačilo tudi denar, toda le redko plača kdo v gotovini. Taka nevesta, ki bi očetu vrgla tri, štiri angleške funte, mora biti že izredna lepota ali pa sicer dobra »partija«. Po sklenjeni kupčiji namignejo sorodniki nevesti, ki sme zdaj zapustiti svoj sedež in se približati svojemu bodočemu soprogu. S tem je že opravljena zaroka.

Cerkveni blagoslov

Tudi poročne slovesnosti so dokaj preproste. Ženin in nevesta odideta v bližnji tempelj kjer ju že čaka svečenik. Ponudi jima čašo olja iz lanenega semena, čigar vonj morata vdi-

havati. Pravijo, da ima čudežno opojno moč. Nato vzame svečenik, kakršne so pač premoženjake razmere mladega para, srebrn ali zlat kovnec, ki ga pred živo pobarvano nabožno sliko vrže na bakreno tehtnico. Temu sledi še blagoslov, po katerem je obema zakoncema dovoljeno, da se prvič poljubita. Vsi prisotni sorodniki se z mlado ženo in »novopečenim« možem in med seboj poratijo. Kmalu je razmerje med novimi sorodniki tako pristržno, kakor bi se že dolgo, dolgo poznali.

Zvečine se po svečanosti v templju podasta mlada zakonca v Simlo, kjer se kaj kmalu izgubita v množici sorodnikom izpred oči. Kesneje ju srečamo, kako se z roko v roki sprehajata po ulicah in posejata trgovine in se ustavljata pri stojnicah. V navadi pa niso ženitovanjske svečanosti, tudi svečanega obeda si ne privoščijo. Ko pa leže mrak, si odpelje mladi mož ženko v svoj dom.

Tobak tihotapijo pod zemljo

Na belgijsko-francoski meji v bližini Halluina so nedavno odkrili nekaj nenavadnega. Že več let je promet na meji pod najstrožjim nadzorom, ker so oblasti že mnogokrat zasledile prav živahno tihotapljenje tobaka čez mejo. Doslej so se cariniki sicer brez uspeha trudili, da bi odkrili, od kod in kako spravljajo tihotapci blago čez mejo. Domačini to stran in onstran meje so bili videti, da niso zapleteni v tihotapsko početje, in še tisti peščici sumljivih ljudi, ki so po večkrat zahajali v Halluin, niso mogli dokazati ničesar.

Carinske oblasti torej niso nikoli imele prilike, da bi zalotile tihotapce na delu, dobivale so pa stalno vesti iz Francije, da neznanči v tihotapljanju velike množine tobaka. Izguba na carini je bila milijonska. Niti ene sumljive osebe, ki bi se pečala z nedodnimi posli, niso ujeli v poslednjih letih. Neke noči je pa neki prav buden obmejni čuvar slučajno odkril pot, po kateri pretkani tihotapci prenašajo tobak čez mejo.

Zasanjani stražnik na obmejnem kamnu

Tisti vestni uradnik je z vso natančnostjo obhodil prisojeni mu obmejni pas. Noč je bila lepa, mesečina je lila na zemljo; niti na misli ni bilo čuvarju, da bi se te lepe noči kdorkoli upal neopaženo prikrasti čez mejo. Daleč naokoli ni bilo opaziti ničesar sumljivega in čuvar reda in pravice se je zasanjan naslonil na obmejni kamen. Toda nenadoma se je zdrzil. Zaslišal je sumljiv šum, ki pa ni prihajal ne z desne ne z leve, temveč, če ni sanjal, izpod zemlje. Zdelo se je kakor bobnenje pred potresom. Nekaj nepojmljivega se je moralo goditi pod zemljo.

Podzemeljsko bobnenje na meji

Obmejni čuvar se je vščipnil v lica. Saj menda ne sanja. V resnici se je prav razločno slišalo podzemeljsko bobnenje, ki ni hotelo ponehati. Čuvarju se je zdelo tako bobnenje sredi noči nerazumljivo, zlasti ker ni bilo na ničemer opaziti, da bi stresal zemljo potres. Poklical je ostale tovariše, ki so z njim vred napeto zasledovali podzemeljsko grmenje. Pomikalo se je ob meji, pri nekem gozdu je zavilo od meje v desno smer proti Meninu in slednjč prenehalo.

Zaman so cariniki na poti nazaj prisluškovali; niti najlahnejšega šuma ni bilo več čuti. Po natanknejšem ogledu so cariniki ugotovili, da teče

Naš pravi domači izdelek!

tod pod zemljo širok vodovodni rov iz francoskega ozemlja pri Roncu v Halluin. Ta rov je bil tako visok, da je mogel odrasel človek pokonci hoditi po njem. Cariniki so torej pričeli sumiti, da bo ta rov najbrž pot vseh tihotapcev.

Ozkočina podzemeljska železnica

Domneva carinikov je bila pravilna. Preiskave v vodovodnem rovu so dognale, da so tihotapci v tem vodnem rovu položili pravcat tir za majhno železnico. S tem je bilo torej pojasnjeno tisto podzemeljsko bobnenje, ki so ga pred nekaj dnevi zasledovali cariniki. Tihotapstvo je cvelo od sile bohotno. Oblasti na žalost niso mogle ujeti tihotapcev, ker so še o pravem času odnesli pete. Pač je pa živahnega prometa pod zemljo enkrat za vselej konec.

Bratov morilec je požel samokres

V policijske zapore v Sevilji so privedli mladega moža, ki je bil osumljen, da je ustrelil svojega brata. Čeprav so potrdili vsi prebivalci v hiši, da je imel fant še hip pred izvršenim umorom samokres v roki, ni mogla policija kljub natančni preiskavi nikjer najti morilnega orožja.

Naslednji dan je pa jetnik zbolel. Tožil je o strahovitih želodčnih krčih. Rentgenska slika je pokazala, da je osumljenec požrl samokres. Takoj so ga operirali, po ozdravljenju pa pride pred sodišče.

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

Odpremija denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. — Vrši vse bančne posle najkulantneje. — Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksenburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Holandija: št. 1458-66, Ded. Dienst; Francija: št. 1117-94, Paris; Luksenburg: št. 5967, Luxemburg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

Slepec ob poti

Tole je pa poslednja usoda tega dne: slepec ob poti, star, truden in čisto sam. Le pes je pri njem, uboga sestradana žival, stiska se k njemu, grejoč samo sebe in zapuščenca.

Ustvarila sta si skupnost, ta slepec in njegov pes, malone življenjsko skupnost. Ali pa še več! Noben človek, nikoli in nikjer, ne bo tako zve-

sto in z ljubeznijo visel na nesrečnejžu kakor ta žival.

Bog ve, kje ima ta slepec, ki prezeba ob poti in prodaja igračke, svoj dom; temno luknjo, majhno in tesno, z ležiščem iz cunj in starih vreč. In ko tam leži, čisto sam, lačen in obupan, tedaj tipa nemara njegova tresoča se roka po tej živali, ki je zmerom tu, zmerom pri njem.

Po 18 letih iz ujetništva

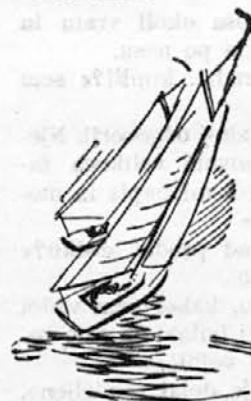
Mistellbach, v avgustu.

Neka majhna moravska občina, blizu avstrijske meje, je torišče skoraj neverjetne tragedije. Nedavno se je vrnil kmet Jan Salajka, ki je leta 1914 odšel na vojno in so ga že v prvih bojih Rusi ujeli. Skoraj nihče ne spozna ostarelega moža, ki mu je zrasla dolga brada. Salajka se je takoj ob povratku v domovino napotil k svoji rojstni hiši. Na veliko žalost je pa zvedel, da se je njegova žena že zdavnaj vdruživši poročila, misleč, da je njen prvi mož padel v vojni. V drugem zakonu je rodila zdajšnjemu možu že petero krepkih in zdravih otrok. Ko je Salajka vse to slišal, se je razjokal in odšel ves potrt iz domače vasi. Potikal se je po sosednih vaseh in pripovedoval ljudem o svoji strašni nesreči. A na koncu so Salajko osumili sleparstva in ga prijeli. Orožniki so reveža vseprek zasliševali, pri čemer so ugotovili, da ve

Salajka za take podrobnosti iz svojega prejšnjega življenja, da niti orožniki niso več dvomili, da je bradati mož v resnici Salajka sam. Povedal je ime svojega birmanskega botra, pokazal je meje svojega nekdanjega posestva, obšel njive ostalih vaščanov, dokler niso končno tudi sorodniki verjeli, da je ubožec res Salajka. Orožniki so moža izpustili. Kljub vsemu se pa Salajki še do danes ni posrečilo nesporno dokazati, kdo je, ker nima nobene listine.

Najtežje je pa nesrečni ženi, ki je že petnajst let poročena z drugim kmetom ter se bo nemara morala zagovarjati pred sodiščem zaradi prešestva. Salajka je odšel še na Nižje Avstrijsko iskat starih prijateljev, toda težko preizkušenemu možu ne bo lahko dokazati, da je res bivši črnovojniak Jan Salajka, ki so ga po vojni avstrijske oblasti proglasile za mrtvega.

Prijeten nedeljski oddih

ELIDA

Creme de chaque heure

Podnevi različni sporti, naporni, pa krepilni — — in zvečer zopet razvajena ženska, ki se popolnoma zaveda svoje lepote, negovana do koncev prstov: ona si ohrani kožo tako mlado, polt tako svežo in nežno z

Težka preizkušnja

V Parizu, avgusta.

Marki Epoile je bil sicer galanten gospod, pa si je vendar dovolil stavo, ki je niso one, ki se jih je tikalo, prav nič odobraval. Na račun dam iz družbe, ki jih je zmerom nazival krono stvarstva, je šla ta stava.

Marki je namreč trdil, da je malokatera dama tako molčečna, da bi izdržala dve uri, ne da bi govorila. Užaljene dame so mu hotele seveda dokazati nasprotno.

Določili so družabni popoldan za čas stave. Dame so sedele v velikem salonu na eni, gospodje na drugi strani. Dame so molčale ko grob, gospodje so se pa tem živahneje pomenkovali. Na gospodih je bilo, da s svojimi pogovori prisilijo dame, da prekinejo molk. Za vsakdanje stvari se dame še zmenile niso. Stikali so torej za takimi stvarmi, ki bi dame dražile. Marsikateri dami je bila peklenska muka držati jezik za zobmi, medtem ko so se gospodje menili seveda le o tujih ženah, zlasti o takih, ki so bile z navzočimi v sovraštvu. Hvalili so lepoto tistih, njih duhovitost, eleganco, samozavestni nastop, dobro vzgojo njihovih otrok... in prisotne dame so si iz obupa, ker so morale molčati, grizle ustnice do krvi.

Poldrugo uro so se dame hrabro držale, toda takrat je marki izigral svoj as. Nenadoma so se odprla vrata in v salon je stopila nad vse ele-

gantna in čudovito lepa dama. Vsi gospodje so strme občudovali krasno prikazen, ki se je gracijozno in ljubko smehljuje bližala njihovi družbi. Takrat se je marki sklonil k svojemu sosedu in mu pošepnil, toda vendar toliko glasno, da so ga mogle napeto prisluškujoče dame čuti: »To je ljubimka barona Villoisa!«

V tistem hipu je kakor elektrizirana odskočila neka dama iz družbe in tresoč se od jeze zabrusila marki-žu v brk: »To je podla laž!«

Marki Epoile se je vljudno pri-

Hiša duhov

Madrid, v avgustu.

V nekem španskem okrožnem mestu so mestni očetje prikimali in soglasno rekli: »Da, ko je neki lep oblečeni gospod prosil za dovoljenje, da postavi v predmestnem parku zabavišče. Neznani gospod je zlasti opeval svojo najprivlačnejšo atrakcijo, hišo duhov, kjer se človek za nekaj beličev do nezavesti nasmeje, ko se po izginjajočih stopnicah, sobah brez tal, držečih preprogah in še raznih drugih zabavnih neprilicah pridrsi od vhoda skozi dve nadstropji ves potan in izčrpan od smeha spet na zeleno travo.

Priporočila iz vseh velikih evropskih mest, ki jih je resni gospod pokazal, so bila nad vse laskava, nje-

klonil k razburjeni dami ter skesano priznal, da njegova trditev ne drži. Hotel je samo dokazati, da ženske ne znajo molčati. Dama, ki je pokvarila svojim vrstnicam slavo, je bila sama gospa baronica Villoisova.

Stava je bila za moške dobljena. Toda nič manj časti ne gre damam, ki so storile to, česar še morda nikoli v življenju niso, da v družbi poldrugo uro niso črhale besedice.

dopustu. Toda tatvine so se od dne do dne bolj množile.

Končno se je komisarju Rodriguezu posvetilo. Dognal je, da so vsi, ki so prijavljali izgubo denarnic, bili tistega dne v hiši strahov. Tukaj, si je dejal, mora biti ključ do te skrivnosti. S petdesetimi agenti je obiskal pod krinko nedolžnih zabave željnih meščanov hišo strahov.

Sleheri uradnik je imel v prsnem žepu navidezno nabasano listnico. Med ostalo občinstvo so se pomešali tako spretno, da je za vsakim tretjim meščanom bil po en agent. Prerinili so se z množico vred v hišo strahov. Nenadoma se je pa zaslislal oglušujoč brlzig. Množica radovednežev, ki so ves dan oblegali hišo strahov, se je zdrznila. V istem hipu so prenehali vsi stroji. Obiskovalci so se zbegani vsuli iz hiše, vsak tretji — policijski uradnik —, je pa vlekel po enega nameščenca seboj. Vse aretirance so odvedli na policijsko ravnateljstvo in zaprli onega resnega gospoda s sijajnimi priporočili in ves štab njegovih pomagačev. Zabavišče so še tisti večer uradno zapečatili.

Preiskovalni sodniki so dognali, da je bilo vse podjetje last mednarodnih žeparjev, ki so v temnih hodnikih hiše strahov olajšali pretresene obiskovalce za debele in suhe denarnice.

gove zahteve malenkostne. In ker se niti veseljenemu davku ni upiral, so mestni očetje kar obojerno podpisali dovoljenje. Že čez tri tedne je bila svečana otvoritev zabavišča, ki bo odslej cela dva meseca meščanom v veselje. Po vsem mestu so govorili samo o hiši strahov; naval je bil ogromen. Osebe v tej čudni hišici je imelo polne roke dela, da je zdaj navdušeno vriskajoče, zdaj prestrašene obiskovalce dovedlo skozi labirint sob, stopnic in loputnic.

Prav tisti čas so se na policiji neverjetno množile prijave o izgubi listnic in denarnic, ki jih ni bilo mogoče pojasniti. Policija je bila noč in dan znanim žeparjem za petami. Zdelo se je pa, da so vsi žeparji na

držav na svetu; najmanj Jugoslavija in Romunija kot izrazito poljedelski deželi.

— Malaria umori več ljudi kakor kuga, kolera in lepra (gobe), je dognala mednarodna komisija Zveze narodov. Tako trpi n. pr. v Hindostanu za malarijo 100 milijonov ljudi; nekatera leta doseže tam umrljivost 50%. V Delhiju je malaria pred kratkim pobrala četrtno prebivalstva. Povprečno umre na vsem svetu za malarijo 17.524.000 ljudi na leto. Za uspešen boj proti malariji bi bilo treba na leto 1.374.735 kg kinina, ves svet ga pa izdela komaj 450.000 kg.

— Najmlajša francoska žena, 12½ letna Adrienne Delamare iz Catillona, o kateri so pred kratkim pisali, da je dobila od predsednika republike dovoljenje, da se sme poročiti s 17letnim mladeničem, je te dni rodila zdravega 4½ kg težkega dečka.

— V Bratislavi in Košicah so v dveh brzih vlakih našli skoraj v istem času po en kovčeg z deli razsekanega člove-

škega trupla. Iz delov v obeh kovčegih so ugotovili, da gre za enega samega umornjenca, 25 do 30letno žensko. Ker sta vlaka prišla iz dveh smeri, je preiskava silno otežkočena in niso mogli do zdaj dognati niti kraja strašnega zločina niti identitete nesrečne žrtve. Preiskava se vrši na vsem ozemlju med Prago, Brnom, Bratislavo in Košicami.

— Na zagrebški medicinski fakulteti je stopil z novim šolskim letom v veljavo nov učni red, po katerem bo trajal študij zdravniških ved s praktično strokovno izobrazbo ved sedem let ali štirinajst semestrov (do zdaj 11 semestrov).

— Zaradi previsoke cene električnega toka je v Čačku v Srbiji 98% vseh naročnikov odpovedalo tok in stopilo v stavko proti elektrarni. Začetek stavke so oznanile tovarniške sirene. Naročniki toka zahtevajo, da elektrarna zniža njegovo ceno in da jim povrne troške za petrolej in sveče, s katerimi si morajo med stavko pomagati.

KRONIKA TEDNA

— Italijanskemu letalcu Pinedu se je v soboto, ko je hotel leteti iz Newyorka v Bagdad in doseči nov svetovni rekord, vnel bencin, ker se je letalo zadelo v neko ograjo. Preden so mogli priti nesrečnežu na pomoč, je živ zgorel. Pinedo je bil eden najslavnejših letalcev; proslavil se je zlasti 1927, ko je obletel svet.

— Po najnovejši nemški statistiki je število nezaposlenih na vsem svetu padlo s 30 milijonov konec marca t. l. na 26 milijonov konec junija t. l. Posamezne države kažejo tole nezaposlenostno sliko (število povedo, koliko ljudi na vsakih 1000 prebivalcev je bilo v dotični državi 30. junija t. l. brez dela in zaslužka):

Združene države Sev. Amerike 108
Nemčija 104
Avstrija 77

Češkoslovaška	75
Kanada	62
Velika Britanija	61
Posaarje	52
Danska	49
Holandška	49
Nova Zelandija	34
Francija	33
Irska	28
Švedska	28
Avstralija	27
Belgija	27
Italija	26
Madžarska	21
Finska	18
Švica	18
Poljska	17
Letonska	15
Norveška	15
Estonska	13
Jugoslavija	2
Romunija	2

Največ nezaposlenih imata USA in Nemčija, dve izmed najbolj industrializiranih

Rodil sem se v Washingtonu, in moji prvi spomini segajo tja v hude čase grajanske vojne. Morda mi je najjasnejša slika iz detinstva slovo mojega očeta, ko je šel v vojno. Čeprav se takrat nisem zavedal pomena dogodkov, mi je ta slika še zmerom v živem spominu, ker mi je za slovo podaril velikega, neokretnega psa.

»Ta pes se mi je pridružil, ko sem šel z nabora,« je povedal. »Gotovo je komu ušel. Ko me ne bo, bo dober čuvaj zate in za mater.«

Potem naju je poljubil. Spomnim se, da sem jokal. Mati je pa bila skoraj vesela. Šele potem, ko sem planil v sobo s psom, je klečala pred posteljo in jokala v blazine.

»Kaj bi rad, Jim?« je vprašala in me pogledala.

»Mati... hotel sem te samo vprašati... ali ne misliš, da bi bilo 'Yankee' lepo ime za mojega psa?«

Potegnila me je k sebi in pritisnila svoje mokro lice na moj obraz.

»Da, mislim, da bo.«

Spomnim se, kolikokrat je mati postavila svoj krožnik pred psa, ki je čakaje ležal zraven nje. Kadar je potem planil pokoncu kakor volk in polizal krožnik, se je materi vselej nabral obraz od skrbi.

»Jim,« je rekla potem, »ne vem, kako bova mogla psa obdržati. Tako hitro rase, da že zdaj več požre kakor midva oba skupaj pojéva.«

Res je bil pes zelo zrasel in je bil skoraj tolikšen kakor jaz sam. Silno rad sem ga imel, in kadarkoli je mati napeljala na to, da ga bova morala spraviti proč, sem moledoval in jo prosil, naj ga vsaj še nekaj časa obdrži.

Potem je prišel čas, ko je mati zbolela. Nekega dne, ko ni mogla vstati, mi je rekla, naj vzamem petdeset centov iz predala in naj kupim nekaj hrane. Stopil sem k predalu, kjer je hranila denar — bil je prazen. Ves denar je bil skopnel, mati pa bolna! Kako bova zdaj živela?

Pogledal sem psa. Upiral je vame svoje velike otožne oči. In takrat sem doprinesel grajanski vojni svojo največjo žrtev: sklenil sem prodati svojega psa — najboljšega prijatelja, ki sem ga imel na svetu. Kadar nisem imel hrane zanj, mi je lizal roko. Naj je bilo pozimi še tako mraz, zmerom je spal pred mojo posteljo na golih tleh. Zdaj sem pa čutil, da ne morem drugače, kakor da ga prodam. Napravil sem iz pokrova lepenkaste škatle velik izvesek z napisom: »Napročaj!« in ga obesil psu okoli vratu. Oči so me pekle in v grlu me je davilo, ko sem privezal psu vrveco okoli vratu in ga odpeljal z doma.

Bilo je pozno popoldne v zimi 1864/65. Na nekem vogalu blizu stare davkarije sem se ustavil, ker je tam šlo mnogo ljudi mimo.

Tako je minilo nekaj časa, ne da bi se bilo kaj zgodilo. Večina ljudi je bila zatopljenih v medsebojne razgovore in me niso niti opazili. Naposled sem postal tako truden, da sem se vsedel zraven Yankeeja na mrzel kamen. Še opazil nisem nekega velikega neznanca, ki je nenadoma stal zraven mene. Šele tedaj sem uzrl njegove velike čevlje, črno suknjo, ki mu je mlahavo visela s sklonjenih ramen, in veliki nelepi obraz z globokimi črnimi očmi in črno brado. Čeprav je imel kakor takrat toliko ljudi cilinder, name ni napravil vtisa, da bi bil Bog zna kako bogat.

Dolgo sem bil čakal na kupca. Toda zdaj, ko je stal pred menoj, sem se

Neznanec

Zgodovinska sličica

Zapisal Arthur Somerset

krčevito oklenil psa okoli vratu in solze so se mi vtile po nosu.

»Ali... bi ga... radi... kupili?« sem vprašal ihte.

Visoki mož ni takoj odgovoril. Njegove oči so opazovale velikega žalostnega psa, načočkani napis in moje zakrpane hlače.

»Zakaj bi ga rad prodal, dečko?« je prijazno vprašal.

Razložil sem mu, kakor sem vedel in znal, da je mati bolna, da smo reveži, ker je oče v vojni...

»Tako, tako...« je dejal zamišljeno. In s svojo veliko, koščeno roko je potrepil psa po glavi.

»Yankee mu je ime!« sem se opogumil. »Tudi tace vam da, če hočete.«

Visoki mož se je sklonil, da je njegova suknja potegnila po tleh, in malone svečano vzel Yankeejevo tace v roko.

»Koliko hočeš zanj?« je vprašal.

Obotavljal sem se.

»Ali mislite... da en dolar... ne bo preveč?«

»Ne,« je resno odgovoril. »Mislim, da ne bo preveč. Samo ne vem, kam naj ga spravim. Veš, pri nas v hiši je že tako vse polno...«

»O, prav gotovo vam ne bo v nadlego. Spal bo pred vašo posteljo ali pa kjerkoli drugod.«

»Ne, drugo misel imam,« je dejal visoki mož. »Ti boš znal bolje najti paziti kakor kdorkoli drugi. Denimo, da ga kupim in ga pustim pri tebi,

dokler ne napravimo pri nas več prostora?«

»O, zakaj ne!« sem skoraj zavriškal. »Kadar ga boste pa hoteli...«

Segel je s svojo veliko roko v hlačni žep in mi dal bankovec za deset dolarjev. To je bilo takrat dosti denarja, in zato sem napravil velike oči.

»Zmotili ste se!«

»Ne,« je odgovoril in me dobrohotno pogledal. »Mislim, da je pes vreden dolarja. Toda za prav toliko lahko tudi na mesec požre. V devetih mesecih bo nemara vojne že konec, in takrat se vrne tvoj oče.«

Nič več ni rekel, še nasmehnil se ni, in šel. Bil sem preveč osupel, da bi se mu zahvalil, in sem stal kakor okamenel. Potem sem stekel za psom, ki je divje vlekel za vrveco, in nekaj minut nato sem bil doma in pokazal materi denar. Ko je videla, kaj sem napravil, in zagledala izvesek za Yankeejevim vratom, so ji trznile ustnice.

»A kdo neki je bil tisti mož, Jim?« je vznemirjena vprašala. »Gotovo ga moramo poznati. Bržčas te je spoznal. Tujci na tak način ne razmetavajo denarja!«

»Ne spomnim se, mati, da bi ga bil kedaj videl.«

Več dni je zamišljeno tuhtala, kdo bi neki utegnil biti oni visoki neznanec. Nekoliko je bila tudi nejevoljna, da sem vzel denar od človeka, ki ga nisem poznal. Toda jaz sem bil tako

zadovoljen, da sem smel obdržati psa, da mi je bilo kaj malo mar, kdo je neznanec. Ko je minilo teden dni in se ni več prikazal, sem se začel vdati upanju, da morda nikoli ne bo prišel po psa.

Prihodnjo pomlad je bilo vojne konec, in ko sem nekega dne prišel domov, sem zagledal svojega očeta.

Veselo me je pozdravil in privzdignil do stropa, nato je pa vzel Yankeejevo glavo v roke in jo ljubeče pobožal. »Ali si pa tudi dobro pazil na svojega gospodarja, ko mene ni bilo doma?« ga je vprašal.

In potem je jela mati pripovedovati, kako sem hotel psa prodati, in ga vprašala, ali nemara on kaj slutiti, kdo mi je utegnil dati denar. Toda tudi oče si ni znal stvari razložiti.

Tako smo to rodbinsko skrivnost v veselju nad očetovo vrnitvijo in v splošnem zmagoslavju skoraj pozabili. Tedaj je pa nekega dne razžalostila narod strašna novica. Zjutraj 15. aprila 1865 sem ravno prišel v sobo na kavo, ko sem zagledal svojega očeta s časnikom v roki za mizo. Na obrazih obeh roditeljev sem videl, da se je moralo nekaj strašnega pripetiti.

»Snoči so streljali na predsednika republike,« je dejal oče.

Kmalu nato je šla od ust do ust novica, da je predsednik umrl — ob sedmih zjutraj, v hiši nasproti gledališču, kjer so nanj izvršili atentat.

Ko sem se opoldne vrnil domov, je oče ravno zabijal žebelj v zid, da obesi nanj sliko, ki jo je bil malo prej kupil. Pogledal sem obraz in ga tisti mah spoznal.

»Saj to je tisti veliki neznanec!« sem vzkliznil. »Neznanec, ki sem mu spravil psa!«

»Motiš se, fant!« je odkimal oče.

»Ne, ne!« sem uporno vztrajal na svojem. »Ravno on je! Saj ima še brazgotino, ki sem jo takrat opazil zraven ust!«

Do smrti ne bom pozabil izraza v očetovih očeh, ko je pogledal mater. Stala je sredi sobe, s krožnikom krompirja v roki. In zdajci so ji spolzele solze po licih.

Počasi in oprezno je oče obesil sliko in jo uravnal. Potem je prišel k meni in mi položil roko na ramo.

»Jim,« je rekel mirno, »ali veš, kdo je ta mož?«

»Njegovega imena vendar ne poznam,« sem odgovoril skoraj nesrpno. »Saj sem rekel, da je tisti neznanec, ki...«

Očetova roka se je krčevito zagrebla v mojo ramo. In takrat me je zdajci prešinila slutnja.

»Otrok moj,« je rekel oče čudno hripavo, »ta mož je bil — Abraham Lincoln!«

*

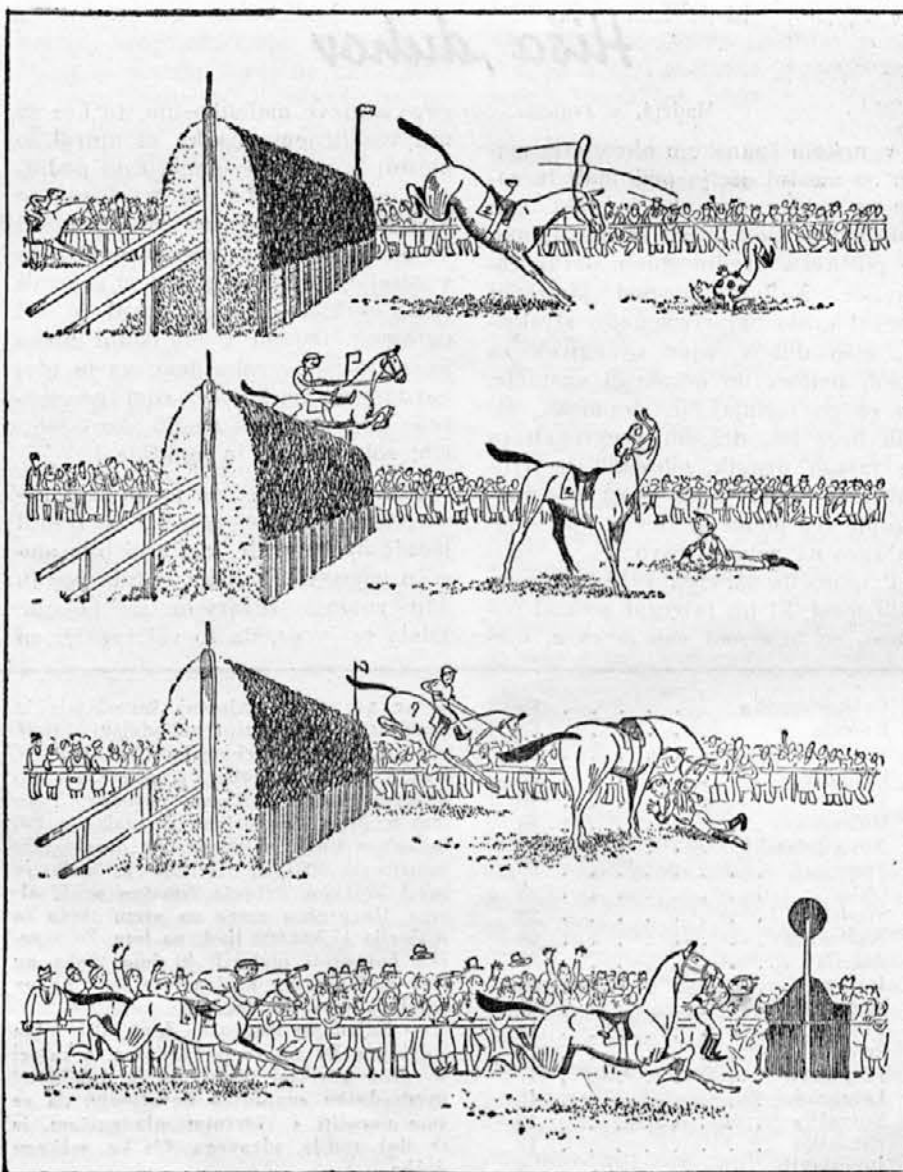
Opomba. Abraham Lincoln je bil 16. predsednik ameriških Združenih držav. Po rodu je bil navaden drvar, pa se je iz lastne moči povzpел do največje časti v državi. Osebnost je bil silno dober in plemenit človek; njegova največja zasluga je odprava suženjstva v Severni Ameriki. Američani ga časte kot svojega največjega predsednika. Rodil se je 12. februarja 1809, umrl 14. aprila 1865 kot žrtev atentata.

Hvala Bogu!

»O, gospodična učiteljica,« reče mala Nada, ki se uči zemljepisja, »kako sem srečna, da smo pri nas samo trije otroci.«

»Zakaj?«

»Ker pravkar berem, da je vsak četrti otrok, ki se na svetu rodi, Kitajec.«

Presenetljiv izid konjske dirke (»Humorist«)

Grof Monte-Cristo

Roman

Napisał Aleksander Dumas

3. nadaljevanje.

Kakor smo videli, je pripadal Villefort ple-miški stranki v mestu, Morrel pa demokratski. Oni je bil navdušen rojalist, tega so pa imeli na sumu, da je Napoleonov pristaš. Villefort je zato Morrela nezaupno pogledal in hladno odgovoril:

»Gotovo veste, gospod, da je človek lahko v zasebnem življenju miren, kot trgovec pošten, spreten v svoji stroki, vzlic temu pa politično velik zločinec. Ne, gospod Morrel?«

Poslednje besede je poseбно naglasil, kakor bi meril na ladjedelca samega. Njegove ostre oči so se zdele, kakor da hočejo prodreti na dno srca tega moža, ki se je drznil potegovati se za drugega, čeprav je moral vedeti, da je sam potreben prizanesljivosti.

Morrel je zardel, zakaj v političnem oziru njegova vest ni bila popolnoma čista. Razen tega se je z nemiro spomnil Dantèsovega pripovedovanja o sestanku z velikim maršalom in pogovoru s cesarjem. Vzlic temu ni nič manj vneto povzel:

»Iskreno vas prosim, gospod Villefort, bodite pravični, kakor morate biti, in dobri, kakor ste zmeraj, ter nam kmalu vrnite ubogega Dantèsa.«

Besedi 'vrnite nam' sta zveneli v ušesih namestnika kraljevskega prokuratorja vprav revolucijonarno.

»Ej, ej,« je ponovil sam pri sebi, »vrnite nam! Ali je ta Dantès nemara član kakšne zaročniške družbe, da govori njegov priprošnjik nehote v množini? Saj res, komisar mi je rekel, da ga je našel v gostilni sredi velike družbe; tam bo pač njihovo shajališče.«

Na glas je pa dejal:

»Lahko ste popolnoma mirni. Če je jetnik nedolžen, se niste zaman sklicevali na mojo pravicoljubnost; če je kriv, bom pa seveda prisiljen storiti svojo dolžnost.«

Ker je ravno dospel do svoje hiše, ki se je dotikala justične palače, je hladno pozdravil in dostojanstveno stopil v hišo. Nesrečni ladjedelec je obstal na mestu kakor okamenel.

Predsojbe je bilo polno orožnikov in policijskih agentov. Sredi med njimi je stal, strogo zastražen, mirno in nepremično jetnik. Villefort je mimo grede pogledal po njem, vzel šop aktov, ki mu jih je dal njegov tajnik, in izginil v svojo sobo z besedami:

»Pripeljite mi jetnika!«

Dasi je Dantèsa le bežno ošinil z očmi, si je Villefort vendarle ustvaril neko sliko o človeku, ki ga je imel zaslišati. Na njegovem širokem in odkritem čelu je bral razumnost, v ostrih očeh pogum, v polnih polodprtih ustnicah z bleščeče belimi zobmi pa iskrenost.

Prvi vtis je bil torej za Dantèsa ugoden; toda Villefortu so že tolikokrat rekli, da je glavno pravilo politike: ne verjemi, če je prvi vtis ugoden. Zato je premagal boljša čuvstva, ki so že hotela obvladati njegovo srce, zavzel pred ogledalom uradni obraz in sedel s strogim izrazom za mizo.

Trenutek nato je vstopil Dantès.

Mladi mož je bil še zmeraj bled, a miren in skoraj neskrben. Z neprisiljeno vljudnostjo se je priklonil pred sodnikom in se ozrl po kakem stolu, kakor bi bil prišel v sprejemnico svojega gospodarja Morrela.

Takrat šele je zadel ob Villefortov mračni pogled, ob pogled, ki je lasten možem pravice, ki ne marajo, da bi kdo bral njihove misli. Ta pogled mu je povedal, da stoji pred brezobzirno justico.

»Kdo ste in kako vam je ime?« vpraša Villefort, listaje v papirjih, ki mu jih je dal tajnik. V eni sami uri so že obilno narasli.

»Ime mi je Edmond Dantès in sem krmar na ladji 'Faraon',« odgovori mirno in z jasnim glasom mladi mož.

»Koliko ste stari?«

»Devetnajst let.«

»Kaj ste počeli v trenutku, ko so prišli po vas?«

»Bil sem na svoji zaročni gostiji,« odvrne Dantès s tresočim se glasom, tako bolešno je bilo nasprotje med onimi trenutki veselja in tem resnim prizorom, tako silen je bil kontrast med mračnim Villefortovim obrazom in lepoto njegove Mercède.

»Svojo zaroko ste praznovali?« vpraša Villefort in nehote vtrepeta.

»Da, gospod, oženiti se hočem z deklico, ki jo ljubim že tri leta.«

Dasi je bil Villefort v službi trd in neizprosni, so ga te besede vendarle presunile. Ob tem človeku, ki so ga tako sirovo odtrgali iz najslajše sreče, se je spomnil sebe: tudi sam je bil srečen, in tudi njega so pravkar odtrgali iz neskalsene sreče, da zdrobi srečo moža, ki je stal kakor on na pragu največjega blaženstva.

»Pravijo, da imate prenapete politične nazore,« povzame Villefort, ki je rad odeval vprašanja v obliko obtožbe.

»Jaz pa prenapete nazore! Ah, skoraj me je sram priznati, toda političnega naziranja nisem sploh še nikoli imel. Saj mi je komaj devetnajst let! Ničesar ne vem in tudi nobene vloge nimam namena igrati; za ono malo, kar sem in kar upam postati, če dobim mesto, ki po njem hrepenim, dolgujem hvaležnost gospodu Morrelu. Vsi moji napor, ne rečem politični, nego zasebni, so vsebovani v treh čuvstvih: ljubim svojega očeta, spoštujem gospoda Morrela in obožujem Mercèdo. To, gospod, je vse, kar moram pred sodiščem izpovedati; kakor vidite ni ravno zanimivo.«

Ko je Dantès govoril, je Villefort opazoval njegov mehki in odkriti obraz. In spomnil se je besed, s katerimi ga je Renée prosila prizanesljivosti za jetnika, čeprav ga ni poznala. Namestnik, vajen zločinov in zločincev, je v sleherni Dantèsovi besedi videl nov dokaz njegove nedolžnosti.

»Bogme,« si je rekel Villefort sam pri sebi, »dober fant je! Zato mi pač ne bo težko ustreči Renèeji in izpolniti njeno prošnjo. V plačilo mi bo pred vsemi iskreno stisnila roko, na skrivnem pa dobim od nje še vroč poljub.«

Spričo tega dvojnega upanja se je Villefortu zvedril obraz. Dantès, ki je napeto sledil slednji izpremenci na sodnikovem obrazu, se je veselo nasmehnil.

»Ali imate kakšne sovražnike?« povzame Villefort.

»Sovražnike, jaz?« se začudi Dantès. »Hvala Bogu sem premalo pomembna oseba, da bi jih imel. V kolikor sem vročekrvnega značaja, sem si zmeraj prizadeval, da sem se nasproti svojim podrejenim brzdal. Pod seboj imam deset ali dvanajst pomorščakov; le vprašajte jih, pa boste slišali, da me ljubijo, ne kakor očeta, ker sem za to premlad, zato pa kakor brata.«

»Toda če ste že brez sovražnikov, utegnete imeti nevoščljivce. Devetnajst let vam je, pa boste že kapitan; to je za vaše razmere visoko mesto. Oženiti se hočete z lepo deklico, ki vas ljubi; to je redka sreča za vsakega moža. Ta dvojna naklonjenost usode je utegnila zbuditi zavist.«

»Prav imate; gotovo ljudi bolj poznate ko jaz. Toda če naj bi bili nevoščljivci med mojimi prijatelji, mi je ljubše, če jih ne spoznam, da mi jih ne bo treba sovražiti.«

»Nimate prav; človek mora zmeraj bistro gledati okoli sebe. Bogme, zdite se mi tako vrl mladenič, da bom to pot zanemaril običajne določbe sodnega postopka in vam skušal pomagati.«

Evo vam ovadbe, ki vas je spravila sem. Ali spoznate pisavo?«

Villefort je vzel pismo iz žepa in ga podal Dantèsu. Mladi mož ga je hlastno prebral. Čelo se mu je stemnilo.

»Ne, gospod,« odgovori nato, »pisave ne poznam, ker je očitvidno potvorjena. Vsekako je to pisala izurjena roka. Zelo srečen sem,« doda nato in hvaležno pogleda Villeforta, »da imam opraviti z možem, kakor ste vi, zakaj oni, ki je to pisal, me mora hudo sovražiti.«

Blisk, ki se je utrnil pri teh besedah iz oči mladega moža, je razodel Villefortu vso silo energije, ki se je skrivala pod njegovo pohlevno in skromno zunanostjo.

»In zdaj,« povzame prokuratorjev namestnik, »odgovorite odkrito, ne kakor obtoženec sodniku, ampak kakor odgovori mož v kočljivem položaju onemu, ki mu hoče pomagati: koliko je resnice v tej brezimni ovadbi?«

In Villefort je vrgel pismo, ki mu ga je Dantès vrnil, z gnusom na mizo.

»Vse ali nič, gospod. Pri svoji mornarski časti, pri svoji ljubezni do Mercède, pri življenju svojega očeta se vam zakolnem, da vam hočem povedati golo resnico. Ko smo zapustili Napoli, je kapitan Leclère zbolel za vnetjem možganov. Bolezen se je naglo slabšala in tretji dan me je poklical k sebi, ker je slutil, da se mu bliža konec. Moral sem mu priseči, da bom vse storil, kar bo zahteval, in nato mi je zapovedal, naj se ustavim na Elbi, naj tam izročim velikemu maršalu Bertrandu neki prstan in pismo in naposled, naj izvršim, kar mi bo ukazal veliki maršal. Bil je skrajni čas; dve uri nato se mu je začelo blesti, in drugi dan je bil mrtev.«

»In kaj ste vi nato storili?«

»Kar sem moral storiti, in kar bi bil vsakdo storil na mojem mestu. Želja umirajočega je sveta; pri mornarjih je pa predstojnikova prošnja zapoved, ki jo moramo izvršiti. Odpluli smo torej proti Elbi, kamor smo dospeli drugi dan. Moštvu sem zapovedal, naj ostane na ladji, sam sem se pa izkrcal. Poslal sem velikemu maršalu prstan in takoj so se mi odprla vsa vrata. Sprejel me je, me izprašal zastran smrti nesrečnega Leclèra in mi izročil pismo, ki sem ga imel osebno odnesti v Pariz. Obljubil sem mu, da bom to storil, saj bom samo izpolnil obljubo, ki sem jo dal kapitanu. Ko smo pripluli v Marseille, sem hitro opravil vse formalnosti zastran ladje, nato sem pa odhitel k svoji nevesti, ki sem jo našel lepšo kakor kdaj prej. Danes smo praznovali zaroko, čez eno uro sem se imel poročiti, jutri bi odpotoval v Pariz — v tem so me pa na podlagi nepodpisane ovadbe prijeli.«

»Da, da,« zamrmra Villefort, »vaše pripovedovanje se mi vidi resnično, in če vas zadene kakšna krivda, se vam more očitati le lahkomišelnost, a še zanjo vas opraviči zapoved vašega kapitana. Izročite pismo, ki ste ga dobili na Elbi, dajte mi možko besedo, da se vrnete, če vas pokličemo in pojdite mirno k svojim prijateljem.«

»Torej sem prost?« vzklikne Dantès ves iz uma od veselja.

»Da, samo dajte mi poprej pismo.«

»Biti mora pri vas, gospod, zakaj vzeli so mi ga z drugimi papirji vred.«

»Počakajte malo,« pravi Villefort Dantèsu, ki je že segel po klobuku in rokavicah. »Na koga je pa bilo naslovljeno?«

»Na gospoda Noirtierja v Parizu, ulica Coq-Héron.«

Villefort je omahnil kakor od strele zadet. Toda kmalu se je opomogel, potegnil k sebi šop papirjev, ki so jih vzeli Dantèsu, in pričel vročično listati v njih. Po kratkem iskanju je

našel usodno pismo; z izrazom nepopisne groze je zasrepl vanj.

»Gospod Noirtier, ulica Coq-Héron, št. 13,« je zamrmral s prstenim obrazom.

»Da,« pritrdi začudeno Dantès, »ali ga mar poznate?«

»Ne,« odvrne hlastno Villefort, »zvest kraljev podanik nima znancev med zarotniki.«

»Torej gre res za zaroto?« vpraša Dantès, ki ga je prevzela še večja tesnoba kakor prej. »Vsekako mi je bila vsebina pisma popolnoma neznanca.«

»Da,« prikima mračno Villefort, »toda zato vam je znano ime naslovljenca.«

»Če sem mu hotel pismo osebno oddati, sem pač moral vedeti njegovo ime.«

»In tega pisma niste nikomur pokazali?« vpraša Villefort, ki je postajal čedalje bolj bled.

»Nikomur, gospod, na mojo čast.«

»Ali nihče ne ve, da prinašate z Elbe pismo gospodu Noirtierju?«

»Nihče razen onega, ki mi ga je izročil.«

»Že to je preveč!« zamrmra Villefort. Njegovo čelo se je mračilo tem bolj, čim bolj se je bližal koncu pisma. Njegove posinele ustnice, njegove drhteče roke in njegove žareče oči so navdajale Dantèsa z zlovesčimi slutnjami.

Ko je Villefort pismo prebral, si je podprl glavo z rokami in nepremično obsedel.

»O Bog, kaj vam je?« je plaho vprašal Dantès.

Villefort mu ni odgovoril. Čez nekaj trenutkov je dvignil svoj blede obraz in še enkrat prebral pismo.

»In pravite, da ne veste, kaj je v tem pismu?«

»Na mojo čast, ponovim vam, da ne vem. A kaj vam je? Vam je slabo? Ali naj koga pokličem?«

»Ne,« odvrne Villefort in naglo vstane, »ostanite pri miru in ne govorite! Nič mi ni, samo trenutna omotica. Odgovarjajte!«

Toda Dantès je zaman čakal vprašanja, na katero naj bi odgovoril. Villefort se je spustil na stol, z ledeno mrzlo roko si je segel po čelu in pričel v tretje čitati pismo.

»O, če on ve, kaj je v pismu,« je mrmral sam pri sebi, »in če kdaj izve, da je Noirtier Villefortov oče, tedaj sem izgubljen!«

Zdaj pa zdaj je pogledal po Edmondu, kakor bi hotel prodreti z očmi do dna srca in odkriti tam tajnosti, ki so jih usta zamoščala.

»O, ne smem več dvomiti!« vzklikne iznenada.

»Za Boga!« zaječi nesrečni mladi mož, »če še dvomite o meni, če imate kakšen sum, me vprašajte, in odgovoril vam bom.«

Villefort se je s silnim naporom obvladal in s trdnejšim glasom dejal:

»Gospod Dantès, to zaslišanje je pokazalo, da vas bremene hude obdolžitve. Zato vas ne morem že zdaj izpustiti, kakor sem upal. Moram se prej posvetovati še s preiskovalnim sodnikom. Sicer ste pa videli, kako sem ravnal z vami.«

»O, gospod!« vzklikne hvaležno Dantès, »zahvalim se vam, saj ste mi bili bolj prijatelj kakor sodnik.«

»Moral vas bom torej še nekaj časa pridržati, a gledal bom, da ne bo predolgo. Najbolj vas bremeni tole pismo. Poglejte...«

To reki je Villefort stopil h kaminu, vrgel pismo v ogenj in počakal, dokler ni ostal po njem samo pepel.

»Uničil sem ga!«

»O, gospod,« vzklikne Dantès, »niste samo pravični, posebljena dobrotar!«

»Ali mi zdaj zaupate?«

»O gospod, samo zapovejte, in storil bom po vaših zapovedih.«

»Ne,« odkima Villefort in stopi k mlademu možu, »ne bom vam zapovedal, samo dober svet vam bom dal. Obdržal vas bom do drevi v justični palači; morda vas pride še kdo drugi zasliševati. Povejte mu vse, kar ste meni izpovedali, a nikomur, pa naj bi bil kdorkoli, ne črhните niti besedice o tem pismu!«

»Obljubim vam, gospod.«

Villefort je govoril proseče in to pot je bil obtoženec tisti, ki je sodnika bodril.

»Razumeli boste,« povzame državni pravd-

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobl in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice i. t. d. Perc, suši, monga in laka domače perilo

tovarna JOS. REICH
L J U B L J A N A

nik, »da vam tega pisma zdaj, ko je sežgano, ne more nihče očitati; če vas kdo vpraša zastran njega, recite, da o njem nič ne veste, in rešeni boste!«

»Zanesite se, storil bom tako.«

»Prav,« prikima Villefort in hoče pozvoniti. Zdajci pa vpraša:

»Ali ste imeli samo to pismo?«

»Samo to.«

»Prisezite!«

Dantès dvigne roko: »Prisezem!«

Villefort je pozvonil. Na pragu se je prikazal policijski komisar. Villefort je stopil k njemu in mu šepnil nekaj besed na uho. Komisar je prikimal.

»Pojdite z gospodom,« se nato Villefort obrne k Dantèsu.

Dantès se je priklonil, še enkrat hvaležno pogledal Villeforta in odšel za komisarjem.

Komaj so se vrata za njima zaprla, so Villeforta zapustile moči, da je onemogel omahnil na stol.

»O Bog,« je zamrmral, »na kako tenki niti visita življenje in sreča!... Če bi bil kraljevski prokurator v Marseillu, ali pa če bi namestu mene poklicali preiskovalnega sodnika, bi bil izgubljen, in to pismo, to prekleto pismo bi me strmoglavilo v prepad. Oh, oče, ali boš res zmeraj zapreka moji sreči? Ali se bom res zmeraj moral boriti s tvojo prošlostjo?«

Potem se je pa nenadoma zazdelo, kakor bi bil v njegovo dušo posvetil žarek svetlobe. Obraz se mu je razvedril, nasmeh je zaigral na njegovih še zmeraj stisnjenih ustnicah in preplah se je izgubil iz njegovih oči.

»Da, tako bo,« zamrmra. »To pismo, ki bi me bilo skoraj pogubilo, bo nemara še moja sreča. Naprej, Villefort, na delo!«

Stopil je v predsobje, in videč, da obtoženca ni več tam, je tudi on odšel in odhitel proti hiši svoje neveste.

VIII

Grad II

Ko je krenil skozi predsobje, je policijski komisar pomignil dvema orožnikoma, ki sta obstopila Dantèsa in odšla z njim skozi vrata, ki so držala iz stanovanja kraljevskega prokuratorja v justično palačo.

Justična palača je bila na drugem koncu zvezana z mračno stavbo: to je bila marseljska ječa.

Orožnika sta vedla Dantèsa po dolgih hodnikih in se naposled ustavila pred vrati z železno rešetko. Policijski komisar je trikrat udaril po njih z železnim kladivcem. Vrata so se odprla in orožnika sta Dantèsa, ki je nehote obstal, s silo potisnila skozi vrata. Tako je Dantès prestopil usodepolni prag, in vrata so se za njim hrupno zaprla.

Peljala sta ga v dokaj snažno sobo, toda okna v njej so bila zamrežena in na vratih zapahi. Vzlic temu Dantèsa ni bilo strah; v ušesih so mu še odmevale prijazne in bodrilne besede prokuratorjevega namestnika.

Štiri je bila ura, ko so spravili Dantèsa v njegovo sobo. Bilo je na dan prvega marca; dnevi so bili torej še kratki in jetnika je kmalu objela tema. Zato je pa postajal njegov sluh tem tanjši, čim bolj mu je odpovedoval vid. Pri najmanjšem šumu je vstal in stopil proti vratom, v nadi, da prihajajo in da ga bodo izpustili. Toda glasovi so vselej spet zamrli, in Dantès je omahnil na pručico.

Naposled, okoli desete zvečer, ko je Dantès že začel izgubljati nado, so se spet zaslišali koraki in to pot se je zdelo, kakor da se vendarle bližajo njegovi sobi. Res so obstali pred njegovimi vrati. Ključ se je obrnil v ključavnici, mogočna hrastova vrata so se odprla, in temno sobo sta jarko obsijali dve plamenici.

V svitu teh plamenic je Dantès zagledal sablje in puške štirih orožnikov. Stopil je bil že naprej, tedaj je pa obstal in začudeno vprašal:

»Ali ste pome prišli?«

»Da,« odvrne eden izmed orožnikov.

»V imenu državnega pravdnika?«

»Menda.«

»Prav,« prikima Dantès, »pripravljen sem iti z vami.«

Misel, da so prišli ponj po nalogu gospoda Villeforta, je nesrečnežu vzela ves strah. Zato je mirno in trdno stopil naprej k orožnikom.

Pred hišnimi vrati je čakal voz; zraven kočijaža je sedel vojak. Orožniki so odprli vrata in potisnili Dantèsa v voz.

Mladi mož ni imel moči ne namena, da bi se upiral. Kakor bi trenil, je sedel v ozadju voza, sredi med dvema orožnikoma; druga dva sta mu sedla nasproti, in voz je oddrdral.

Jetnik se je ozrl po oknih: bila so tako gosto zamrežena, da še roke ni mogel stisniti skozi rešetko. Zamenjal je bil samo ječo, s to razliko, da ni mogel niti slutiti, kam ga zdaj peljejo. Skozi okno je utegnil le toliko dognati, da je voz drvel proti nabrežju.

Kmalu nato je zagledal luči pristaniške stražnice. Voz se je ustavil, vojak je skočil na tla in stopil v stražnico. Trenutek nato je prišlo iz nje dvanajst vojakov in se postavilo v red; v svitu svetilk so se zablistale puške.

»Toliko vojakov — zame?« se je sam pri sebi začudeno vprašal Dantès.

Vojak je brez besede odgovoril na njegovo neizgovorjeno vprašanje: odprl je vrata voza, in tedaj je Dantès videl, da je bila zanj pot samo med obema vrstama vojakov od voza do pristanišča. Orožnika, ki sta mu sedela nasproti, sta prva izstopila, nato je moral Dantès iz voza, in za njim sta še ostala dva orožnika skočila na tla. Vsi skupaj so nato krenili proti čolnu, ki je bil privezan k nabrežju, in še preden se je Dantès prav zavedel, je že sedel na krnu čolna, sredi med štirimi orožniki, vojak je pa zavzel mesto na prednjem delu čolna. Krepak sunek je odrinil čoln od brega, štirje možje so se uprli v vesla in barka je zletela po morsk gladini.

Prvi Dantèsov občutek, ko je zadihal sveži zrak, je bil občutek veselja. Svež zrak je pol prostosti; zato je Dantès željno sopel blagodejni vetrič, ki je vel čez morsk gladino. Toda kmalu se mu je izvil vzdih; čoln je priplul mimo hiše očeta Pamfila, kjer je bil še pred nekaj urami tako srečen in vesel; skozi odprta okna se je še zdaj slišalo veselo plesno rajanje.

Dantès je sklenil roke, dvignil oči proti nebu in začel moliti.

Čoln je nadaljeval svojo pot; zdaj je bil pri svetilniku; potem je zavil okoli baterij. Dantès ni mogel razumeti tega manevriranja.

»Kam me vendar peljete?« vpraša enega izmed orožnikov.

»Kmalu boste vedeli.«

»Toda...«

»Prepovedano nam je dati kakršnokoli pojasnilo.«

Dantès je umolknil, toda čudne misli so mu začele vstajati v glavi. Ker čoln ni bil primeren za vožnje na debelo morje in ni nikjer videl vsidrane ladje, kamor naj bi ga peljali, si je dejal, da ga hočejo pač kje daleč izkrcati in mu povedati, da je prost. Vklenili ga niso bili, in to se mu je zdelo dobro znamenje. Ali mu ni mar tudi namestnik kraljevskega prokuratorja, ki je bil tako dober z njim, povedal, da se mu ni treba ničesar bati, samo če ne izgovori nesrečnega Noirtierjevega imena? In ali ni Villefort pred njegovimi očmi sežgal onega nevarnega pisma, edine stvari, ki ga je bremenila?

Zatorej je čakal, nem in zamišljen, in skušal s svojimi mornarskimi očmi, vajenimi teme, predreti noč.

Otok Ratonneau s svetilnikom je ostal za njimi in zdaj so pluli mimo katalonskega zaliva. Tu je jetnik še bolj napel oči: tod je namreč prebivala Mercèdes. Skoraj se mu je zazdelo, da vidi na temnem obrežju nejasno obliko ženske postave.

Pesem za tebe

1. septembra je otvoril »Elitni kino Matica« svojo novo sezono, ki jo je naše občinstvo že nestrpno pričakovalo.

Prav tako kakor prejšnje sezone bomo tudi letos cenjene čitatelje naše filmske rubrike pravočasno opozarjali na velike filme, ki so doživeli uspeh pred inozemskim občinstvom in ki pridejo tudi k nam.

Enega takšnih zvočnih filmov je dal v svoj program takoj ob začetku sezone ljubljanski »Elitni kino Matica«. Ta film je »Pesem za tebe«.

Film »Pesem za tebe« je delo Ufinega Cine-Allianz-filma po manuskriptu I. Cubea in E. Marischke v režiji slovitega Joeja Maya. V glav-

Sloviti tenor pa ne obvlada suvereno samo petja, ampak tudi igro. In ker govori pet svetovnih jezikov, ni čudo, da se zanj borita dva kontinenta, ki sta za tonfilmsko produkcijo najbolj pomembna: Evropa in Amerika.

Film »Pesem za tebe« se odigrava v prav posebno pestri okolici, kjer se srečata romantika solčnih vrtov in palač Italije z visoko glasbeno kulturo Dunaja. Joe May kot režiser je spoznal, da morata dva božja darova dati božansko harmonijo: lepota solne prirode in srebrni Kiepurov glas.

Zato tudi ni skoparil s prizori, kjer pride v ospredje dejanja petje teno-

kje naletel na intendanta, ki bi bil pretrd za predujme...

Joe May kot režiser je dobro porazdelil tudi druge vloge, tako da je film res lepa zaključena celota. Dejanje je polno duhovitih šaljevih vpletkov, zraven je pa kajpada v prvi vrsti zastopano čuvstvo.

Zanimivo bo, če povemo, s kakšnimi čuvstvi je igralka Jenny Jugo sprejela obvestilo, da bo igrala z Janom Kiepuro. Ni ga še niti poznala, zato ga je sodila po splošnem mnenju, da tenorji slove ne samo po petju, ampak tudi po domišljiji.

Kako bo torej igrala s Kiepuro, ki bo najbrže tudi takšen, da ji bo njegovo vedenje oledenilo srce in vzejo pogum?

S takšnimi predsodki sta se spoznala pred prvim filmanjem v Neubabelsbergu. In res, Jenny se je zdelo, da je Kiepurov nastop nasprotni njemu skoraj neprijateljski. Toda kmalu potem ko se je začelo resno delo, se je Kiepura pokazal pravega tovariša in kavalirja. Predsodki so izginili in takoj sta se imenitno razumela. »Visoki« njegovega glasu ni bil v nobeni zvezi z njegovim mišljenjem o samem sebi in z njegovim nastopom.

Zadnje tedne filmskega snemanja sta prebila na Cap Martinu na francoski rivijeri, kjer sta v vili ravnatelja »Banca Commerciale« čakala — lepega vremena. Kakor nalašč je bilo »zmerom sinje nebo« slovite azurne obale prepreženo z oblaki, da so najstarejši ljudje pripovedovali: Ne, takega vremena pa že najmanj sedemdeset let ne!

In tedaj se je Jenny ponudila priložnost, da je obračunala s Kiepuro, zaradi mrzlega vedenja prvi dan njunega srečanja.

»Povejte mi, Kiepura, zakaj ste me takrat v Neubabelsbergu pogledali s takšnim nezaupanjem?«

Kiepura se je dobrodušno nasmejaval in nato odkritosrčno dejal:

»Na, to bo spet takale domišljavka — sem si rekel takrat — ta Jenny Jugo, kakor vse filmske zvezde, ki mislijo, Bog ve kaj so!«

Jenny mu seveda ni ostala dolžna in mu je svoje predsodke o ljudeh »z visokim« prav tako odkrito priznala. In potem sta se oba nasmejala in se prijetno zabavala na terasi vile bančnega ravnatelja.

rista Gattija, čigar vlogo igra Jan Kiepura. Gatti poje pri generalni skušnji opere »Aida«, zraven se pa ukvarja s svojo prirojeno strastjo: riše namreč karikature svojega režiserja! Poje vam s sigurnostjo velikega umetnika, saj ni skušnja zaradi njega, nego ji mora on le zaradi drugih prisostvovati.

V nadaljnjem poteku filmskega dejanja mora ustreči želji ljubke Jenny (Jenny Jugo), da priporoči kapelnika, ki ga deklica ljubi. Deklica je srčkana in Gatti ji privošči vso srečo. Zato tej prošnji tudi ugoditi — v filmu! Toda v svojem življenju, ki je v marsičem podobno njegovi vlogi v tem filmu, odgovori po navadi drugače. Kadar ga namreč v glasbenem svetu prosijo protekcije, se navadno najrajši spomni svojega prejšnjega poklica in pove, da ni — pristojen! Zakaj Kiepura je prav za prav jurist in je v Varšavi absolvirjal celih pet semestrov.

Pa še nekaj! Tudi boksač je hotel postati! Pa o tem ne bomo veliko govorili; boksanje naj bi mu namreč bilo samo poslednje sredstvo, če bi

Filmske novosti

Zares redek slučaj se je primeril te dni na Dunaju. Gospa Plachta je pri predvajanju Paramountovega tednika spoznala na platnu svojega moža, ki je že dalj časa v Ameriki. Tednik je prinesel slike nezaposlenih newyorških delavcev, ki čakajo v vrstah na hrano. Z ljubeznivim posredovanjem dunajske Paramountove družnice bo najbrž uspelo, da bo dobila gospa Plachta vesti o svojem možu, ki je v veliki bedi, da mu bo mogla kakorkoli pomoči in mu omogočiti vrnitev v domovino.

Mlada madžarska filmska igralka Franciska Gáal, ki je žela velikanske uspehe s svojim filmom »Paprika«, je angažirana še za vrsto drugih filmov. Njen drugi in prav tako posrečeni film se imenuje »Pozdravlja in poljublja te Veronika«, ki so ga v Mariboru že igrali in ga bomo v Ljubljani prav gotovo kmalu videli. Njeni naslednji filmi za zimsko sezono so: »Skandal v Budimpešti«, »Casanova z Bolfenskega jezera« in »Žena s sex-appealom«. S svojo temperamentno igro, simpatičnim glasom in prikupljivo zunanostjo je Franciska Gáal žela doslej že takšne uspehe, da smo lahko uverjeni, da bodo ti novi filmi najmanj tako dobri in zabavni, kakor prejšnja dva.

Filmanje Bavaria-filma »Roman ene noči« se bliža koncu. Posnetki v ateljejih v Gaselgasteigu so končani, prav tako naravni posnetki v Kodanju in Berlinu. Vsebinska filma (rokopis je Wassermannov) je zvečine pustolovska in romantična, poleg tega pa diši močno po kriminalnem. Glavna junaka sta: Gustav Diessl in Liane Haid. Pavlu Kempu so obesili smešno vlogo sluga gospoda državnega svetnika, ki misli da je drugi Sherlock Holmes. V ostalih vlogah igrajo: Ery Bos, Paul Otto, Fritz Odemar, Max Schreck, Helmut Renar in Walter Hölten.

Universal - Hunia - Gemeninschaft, ki dela pod umetniškim vodstvom Geze pl. Bolvaryja film »Skandal v Bu... pešti«, je podelila vloge tem igralcem: Franciski Gáalovi, Paulu Hörbigerju, Szöcku Szakallu, Ursuli Grableyevi, Idi Wüstovi, Oskarju Simi, Olgi Englovi, Huzzar-Puffyju, Lotti Steinovi in Wernerju Pledathu. Produkcijo vodi Joe Pasternak.

Esperanto in nemščino poučuje pismenim potom po zelo nizki ceni Esperantska dopisna šola na Jesenicah (Fužine). Priložite znamko za odgovor!

Važno za gospodinje je gotovo čiščenje stanovanj, oken, parketa in preprog. Da si prihranite čas in veliko dela, Vam priporočamo, da se obrnete na domačo tvrdko M. Grmovšek, Galusovo nabrežje 41, tel. 26-30.

Ta zavod za čiščenje Vam bo v vsem s svojim solidnim delom zadovoljno postregel, obenem pa tudi služkinji ne preti nevarnost, da bi pri čiščenju oken padla in se pone srečila, kar se je že večkrat zgodilo. Glejte današnji oglas v našem listu, na strani 10.

Jan Kiepura

nih vlogah nastopata svetovnoznani tenor in operni pevec milanske »Scale« Jan Kiepura in odlična igralka Jenny Jugo. V nadaljnjih vlogah nastopajo Ralph Arthur Roberts, Paul Hörbinger in Paul Kemp.

Jan Kiepura je ime, ki uživa velik sloves pri filmski publiki vsega sveta. Zato je vsak film s tem slovitim pevcem posebna atrakcija. Ko se je v berlinskem »Gloria-Palastu« predvajala krstna predstava filma »Pesem za tebe«, je bilo občinstvo tako navdušeno, da se je Kiepura moral pokazati pred zastorom. V zahvalo za navdušene ovacije je Kiepura ponovil pesem »Ninon, nasmej se mi«, ki jo je malo poprej pel s platna. Glavne vrline, ki osvoje poslušalce pri vsakem njegovem nastopu, so popolno obvladanje glasbene kulture, njegovo predvajanje in neprisljen nastop. Kiepura je obreten in ljubeč v flirtu, možat skoraj kakor Albers, toda za odtonek manj plavalas in za mianso manj robot, da se tako izrazi. Ko poje »Aido« ali »Trubadurja«, se mu oči mladeniško veselo svetijo — vse to mora učinkovati na nežna ženska srca.

Jenny Jugo

Kalvarija ljubezni

Roman iz naših dni. — Napisal P. R.

32. nadaljevanje

Drugi del Dve materi

I

Mali mož

»O čem razmišljaš?«

»Ne ugameš?«

Njegov glas je zvenel skoraj očitajoče.

»Ali si mar že pozabila najin načrt?«

»O, ne!«

»In ne veš, da je napočila ura izpolnitve? Čez dva dni bom star petnajst let. Čez dva dni postanem — ali ni mar mama sama rekla? — mož. Čez dva dni bom imel pravico govoriti o nekaterih stvareh, pravico zahtevati nekatera pojasnila, pravico, da bom smel morda malo bolj trpeti, zato pa tudi izvedeti nekatere stvari... vendar žel... In potem bova pripravila mamici presenečenje, ki sva se o njem zmenila...«

Tako je govoril deček kakih petnajstih let, zaljavopolt fant, v katerem nihče ne bi spoznal nekdanjega šibkega in bolehnega otroka. Naši bralci so ga gotovo že spoznali: bil je Marko. Res je bil še zmerom droban in vitek, toda tistega slabotnega in bolehnega kakor pred dvanajstimi leti, ko smo ga poslednjič videli v Križah na Gorenjskem, ni bilo nič več na njem. In čudno: nekdanja velika podobnost z očetom je docela izginila. Nanj je spominjal le še po svoji resnobi. Za svoja leta je bil še preveč resen. Le redko ga je kdo videl, da bi se smejal. Zamišljen, sanjav in molčeč deček je rad posedal v samoti in upiral oči v širno obzorje, ali pa občudoval prelesto gorsko panoramo. Boža, njegova sestra — tudi njo so bralci že spoznali — je bila vedrejša in veselejšega značaja in je rada podražila svojega mlajšega brata zaradi njegovega samotarstva.

»Da, presenetila jo boval« je vzkliknila deklica. Potem se je pa nenadoma zresnila.

»Ali bo pa tudi zadosti denarja?« je vprašala v skrbeh.

»Seveda ga bo zadosti. Vse sem že izračunal. Vožnja ne bo stala več ko tri sto frankov za vse tri; nu, midva jih pa imava dobrih štiri sto.«

»O, kako bo mamica vesela!«

»Ali se še spomniš, kako me je pogledala, ko sem ji rekel, da bova ves denar, ki nama ga dá za približek, dela na stran in da jo bova zato prihodnje, to se pravi letošnje počitnice prosila, naj nama izpolni veliko prošnjo?«

»Kaj se ne bom spomnila! Hotela je kar koj vse vedeti, kaj pripravljava...«

»Da, toda midva sva se moško držala in sva skrivnost obdržala zase. Gotovo misli, da hočeva nekaj dragega kupiti.«

»Ali se ne bojiš, da ji bo hudo, če jo bova na tak način spomnila nekdanjega gorja?«

V Markovih očeh je zablestela solza.

»Ne, Boža... Če se je mamica zastran prošlosti zaprla vase in nikoli noče o njej govoriti, še ne pomeni, da jo je pozabila. Hotela je samo nama prihraniti bolešč. Zakaj prepričan sem, da še zmerom misli, kadar je nihče ne opazuje, nanj, ki ga ni več... in prepričan sem, da se skrivaj joka. O, mamica ve, da midva nisva brez sreča in da sva vzlic njeni prošnji pred davnimi leti, naj ne misli na to, kar se ne da več popraviti, ohranila v srcu spomin na najinega dobrega in ubogega očka, ki spi tam daleč na kriškem pokopališču, zraven deda in babice... In zato naju ne bo mogla karati in se ne bo mogla na naju srditi zaradi predloga, ki ga ji pripravljava.«

»Torej pojutrišnjem?«

»Da, dotorej, da izpolnim petnajst let...«

»In da mamica ne bo mogla več reči: 'Molči, Marko, saj si še otrok!«

»Dal Prijel jo bom za njene lastne besede: Deček postane mož šele tedaj, ko doseže petnajst let... In jaz bi tako rad videl, da bi me uboga mamica imela za moža.«

Deček se je vzravnaval. Njegov glas je bil postal pri zadnjih besedah resen in globok. Za njegova leta nenavadno izrazite črte njegovega obraza so razodevale trdno voljo in veliko energijo.

Nastal je trenutek tišine. V mislih sta se zverovala daleč od te prelestne alpske pokrajine, ki sta jo pravkar občudovala, daleč od teh čudovitih snežnih vrhov... tja v daljno deželo k ubogemu očetu, ki sta ga nekega zimskega jutra pred dvanajstimi leti pustila v Križah, ne sluteč, da ga ne bosta nikoli več videla... ne sluteč, da jima bo nekaj mesecev nato mati sporočila njegovo nenadno smrt! O, kako hudo jima je bilo takrat! Še danes jima je pred očmi, kakor bi se včeraj zgodilo, ko jima je mamica med solzami povedala:

»Uboga otroka, nič več nimata očeta... Pisali so mi, da je nenadno umrl in da so ga že pokopali zraven vajine babice... Otroka, molita zanj!... Toda ne bodita preveč žalostna, zakaj Bog je prav storil, da je napravil konec njegovemu trpljenju.«

Nekaj mesecev nato je Ljudmila odpotovala v Križe, toda Marka in Božo je pustila v Samadenu pod nadzorstvom svoje prijateljice Milene Kovačičeve. In ko se je vrnila, je bila še bolj otožna ko prej.

In potem je zmerom gledala, da ni pogovor nikoli nanesel na očeta. Če sta pa kdaj vprašala, se je znala vselej ogniti direktnemu odgovoru.

Toda otroka sta pogosto mislila nanj, na svojega dobrega in nesrečnega očka. In kadar sta bila sama, sta se vselej spomnila ljubljenega pokojnika, čigar slika je sicer čedalje bolj bledela v njih, toda spomin nanj je še zmerom ostal živ in drag.

»Vrniti se morava, Marko,« je vzkliknila Boža, »drugače bo mamica v skrbeh, kje sem tako dolgo. Bila je ravno pri svojih malčkih, pa ji nisem mogla povedati, da sem šla pote.«

»Da, pojdiva,« je tiho prikimal Marko.

In brat in sestra sta krenila proti pristavi, ki je vstajala ob znožju orjaških skal.

Šest let je že skoraj minilo, kar je Ljudmila ustanovila tu, na Sonnenbergu, eno uro od Lucerna, zdravilišče za otroke. Poprej je živela dve leti v Samadenu in vodila neki hotel, ki je bil tudi last Mileninega moža.

Markovo zdravje se je bilo začelo počasi obratovati na boljše. Deček je postal krepkejši in odpornejši. Njegova poprej bledikava barva je postala rjava in prejšnji vročični lesk njegovih oči je takisto počasi izginil. In tako je jel Ljudmilo minevati strah zastran dragega ji otroka.

Potem so hotel v Samadenu prodali in mlada žena se je preselila v Lucern, kjer je s posredovanjem svoje prijateljice in njenega moža dobila spet mesto v nekem hotelu. V Lucernu je ostala štiri leta. Otroka sta rasla; Boža je postala veliko in zalo dekle, zmerom živahna in navihana, zmerom dobre volje; Marko, vitek in zdrav deček, je bil pa resen in preudaren. In potem je jela mlada žena razmišljati o izvedbi neke misli, ki ji je bila pri srcu že od prvih dni, ko je prišla v Švico.

Čisti in ostri gorski zrak je zelo blagodejno vplival na njenega Marka. Že po nekaj tednih bivanja v Samadenu je bil deček kakor izpremenjen. Nu, kar je moglo njemu koristiti, zakaj ne bi tudi drugim otrokom? Toda vsaka rodbina si ne more privoščiti, da bi šla za cele mesece v Švico, da ozdravi svojega bolehnega otroka. In tako je jela Ljudmila premišljati, da bi se utegnilo dobro obnesti okrevališče za otroke, kjer bi bila deca v popolni oskrbi. Pri tem ji ni bilo toliko do lastnega dobička; vodila jo je pred vsem plemenita misel ljubezni do bližnjega.

Nekega dne je izvedela, da se odda v najem pristava na Sonnenbergu. Odpeljala se je tja in si jo ogledala. Pristava je stala v zatišju, tik pred vhodom v gozd na nekaki ploščadi, od koder je bil prekrasen razgled na gorske vrhove in na dolino pod njo; ker je bila vrhu tega stavba še razmeroma nova in zgrajena po modernih načelih, bi bila kakor nalašč za njene namene.

V teh nekaj letih, kar je bila v Švici, si je dela nekaj denarja na stran. Tako je lahko najela to pristavo. Naselila se je v njej najprej sama s svojima otrokoma in s pridno služabnico. Z malo reklame si je priskrbela prve otroške goste. Posvetila jim je vso svojo skrb in pazila nanje, tako da so kmalu začeli ne samo v Lucernu nego tudi po vsej obali jezera Štirih kantonov govoriti in hvaliti njeno oskrbovališče in uspehe, ki jih z njim doseza. Od meseca do meseca je rasel njen sloves, in drugo leto je že vsa Švica poznala sonnenberško pristavo, kakor so imenovali njeno otroško zavetišče.

Ker se je Ljudmila bala, da je ne bi slučajno spoznal kateri njenih nekdanjih znancev, si je naredila angleško ime in se je imenovala mistress Harley. Tudi otroka sta se morala privaditi temu imenu, čeprav jima je v začetku težko šlo z jezika.

Kmalu si je morala mlada žena najeti več strežnic, ker sama vsega dela ni več zmogla. Neki lucernski zdravnik se je vsak dan oglasil na pristavi in pregledal otroke; če je bila sila, so ga lahko tudi telefonično priklicali ob katerikoli uri podnevi ali ponoči. Cene za popolno oskrbo niso bile visoke. Prostora je bilo v oskrbovališču za dvajset do pet in dvajset otrok.

Kako je bilo pa tudi veselo pogledati dva ali tri mesece po sprejemu v oskrbovališče! O nezdravi bledici ni bilo več sledu, namestu nje si pa videl samo sama polna rdeča lica in zadovoljne oči; otrok, ki je bil prej ves bolehav in samemu sebi v nadlego, je tu oživel in se razvedril; vsakdanje vaje na svežem zraku in dolga hoja po hosti in v hrib so dale prejšnjim neobglenim otroškim telescem prožnosti in moči. Nekateri otroci so se zdeli kakor bi se na novo rodili.

Tudi Marko in Boža sta kaj kmalu občutila blagoslov tega novega življenja. Tudi zanju je bilo bivanje v tej slikoviti gorski pokrajini daleč od ljudi in mestnega vrvenja zdravje in moč. Toda Ljudmila je mislila tudi na njuno bodočnost. In tako ju je poslala v Lucern, Marka v srednjo šolo, Božo pa v dekliško. Poleti sta se zjutraj vozila v šolo, zvečer sta se pa vračala. Pozimi sta pa ostala kar v mestu; mati ju je spravila k neki znani rodbini v popolno oskrbo. Pri materi sta tedaj prebela samo od sobote zvečer do ponedeljka zjutraj.

Počasi sta se Boža in Marko bližala pristavi. Že od daleč sta zagledala pred vrati obrise ženske postave, ki se je zdelo, da nekoga išče. Spoznala sta jo tisti mah.

»Vidiš,« je rekla deklica, »mama je že v skrbeh, ker naju tako dolgo ni...«

»Uboga dobra mama!« je nežno vzkliknil Marko. Snel je klobuk in ga zavilhtel.

V bledordečkasti luči zahajajočega solca jima je mlada žena krenila naproti. Še zmerom je bila lepa, še zmerom vitka in drobna kakor nekoč... Samo da je bila oblečena v preprosto temno, skoraj žalno obleko, in da je njena hoja razodevala neko trudnost — tisto trudnost, ki nehote izda ljudi, katere je življenje potegnilo v svoje kolesje in jih zmrnilo. Ni se smejala; njene ustnice so bile resne, malone stroge, in v njenih očeh je sijala nedopovedljiva otožnost. Ko je prišla v bližino svojih otrok, je nabrala obrvi:

»Kje sta pa bila tako dolgo? Zakaj mi ne povesta, kadar odideta iz hiše? Ali tako ravnajo pridni otroci?«

»Najprej, mamica,« je rekel Marko in jo ljubeče objel in poljubil, »najprej nikar takega strogega obraza, ki se ti, verjemi, prav nič ne poda... Tvoj dobri obraz je ustvarjen za odpuščanje, ne pa za karanje. In potem, mamica, tudi otroka nisva več!...«

»Glej, glej!«

»Da, in to ti bova tudi dokazala... Boš videla, v svojo lastno zanjko se boš ujela!«

»Kaj naj bo to govorjenje?«

»Za enkrat ti več ne povem.«

Razni recepti

Bučno zelje

Poldrug kilogram težko jedilno bučo prereži čez pol, z žlico poberi iz nje semenje, potem pa jo olupiš in razreži na rezance. Stresi jo na cedilo, nasoli in pusti poldruho uro tako. Potem jo očisti in položi na krožnik. Iz petih dek masti in štirih dek moke napravi svetlo prežganje, zalij z juho ali z vodo in dodaj bučo. Vse dobro preduši, dodaj še kumine in osminko litra kisle smetane. Ko so buče mehke, jih serviraj kot prikuho k mesu.

Riževa juha

Potrebščine: 10 dek riža, 2 deki masla, 1 deka moke, peteršilj.

Priprava: Riž skuha v 1¼ litra vode, razbela maslo, zarumeni na njem moko, primešaj razrezani peteršilj, zalij z moko in osoli. Posebno je priporočljiva ta juha za bolnike in otroke, ker je lahko prebavljiva in redilna.

Zdrobova juha

Potrebščine: 2 deki masla, 3 deke zdroba, peteršilj.

Priprava: Na dveh dekah razbeljenega masla oprži zdrob, dodaj peteršilj in zalij z 1¼ litra vode. Kuhaj juho četrt do pol ure in zamešaj naposled vanjo še jajce. Če ne primešaš jajca, vzemi nekaj več zdroba.

Vesela juha

Potrebščine: 3 dkg kvasa, 3 dkg masti, pol glave čebule, pol stroka česna, peteršilček ali zeleno in 2 do 3 žlice zdroba.

Priprava: Zelenjavo in čebulo drobno nasekljaj, česen — ki ga lahko tudi opustiš — pa dobro zmešaj s soljo in potrebno vodo; potem zamešaš kvas v masti in ga prideneš

zelenjavi, ki se med tem kuha. Vse naj vre tako dolgo, da se zelenjava zmehča, potem vkuhaj nekaj zdroba. (Kvas mora biti svež in trd in ne sme razpasti v prah.)

Za pripravo potrebuješ 20 minut.

Juha iz kislega zelja

Potrebščine: ¼ kg kislega zelja, ¼ l kisle smetane, 3 žlice moke, 1 žlica masti ali olja.

Priprava: Zelje dobro skuha v vodi. Med tem dobro premešaš moko s smetano in jo nato zliješ

med zelje. Zdaj je treba juho primerno soliti, lahko jo pa tudi malo posladkaš, če ti je tako po okusu. Tik pred obedom pa vliješ mast oziroma olje v juho.

Za pripravo potrebuješ približno pol ure.

Ciganski rezanci

Potrebščine: 1 žlica masti, 3 žlice mezge, ½ kg rezancev, sladkor in nekaj zdrobljenih orehov za potresenje.

Priprava: Mast in mezgo raztopi in dobro premešaj s skuhanimi rezanci. Vse stresi v skledo in potresi s sladkorjem in orehi.

Za pripravo potrebuješ 25 minut.

HUMOR

Prehitra sodba

Pred hotelom, kjer je stanoval Franc Molnar, je stal kolporter, kjer je Molnar vsak dan kupil vse časnike.

Ko jih je nekega dne spet hotel kupiti, je opazil, da nima drobiža.

»Nič ne de,« meni kolporter, »boste pa jutri plačali, ko pridete mimo.«

»Pa če do jutri umrem!« odvrne Molnar.

»Eh, saj ne bo takšna škoda!« odmahne kolporter.

Happy end

»Kakšen je novi zvočni film? Ali ima srečen konec?«

»Ne — vzameta se!«

Zlobno

»Včeraj sem pustil pred gostilno svoje kolo, in ko sem se vrnil, ga ni bilo nikjer več.«

»Ne boj se — prav gotovo ga dobiš nazaj.«

»Kaj mar poznaš tatu?«

»O, ne, pač pa tvoje kolo.«

Optimizem

»Kako se pišete?« vpraša sodnik.

»Erna Piskernik.«

»Koliko ste stari?«

»Tri in šestdeset let.«

»Poročeni?«

»Še ne!«

Tudi dokaz

»Kakšne dokaze imamo, da je zemlja okrogla?«

»Naše pete, gospod učitelj!«

Potem pa že!

»Kako si z Elzo?«

»Eh, ne mara me! Neki mož je prišel vmes.«

»Kaj ne poveš! Kdo pa?«

»Njen oče!«

Naročilo

Sef je moral v mesto, pa je vajencu prepustil trgovino v varstvo. Ko se je vrnil, je vprašal:

»Nu, Lipe, ali je prišlo kakšno naročilo?«

»Da. Prišla sta dva moža in mi naročila: 'Roke kvišku!' potem sta pa odnesla vse, kar je bilo v blagajni!«

Pisalni stroj naj piše sam!

To je prav tako šefova želja kakor tudi strojepiščeva.

Toda stroja take popolnosti ne bo nikdar. Najbolj pa se tei dovršenosti približuje

WOODSTOCK,

ki je višek tehnike. Izumitelji — ameriški inženjerji — smejo biti ponosni na svoj izdelek.

Woodstock ima poln in lahek udarec, pisava je čista in dovršena.

Kdor Woodstock vidi — mu je naklonjen, kdor Woodstock preizkusi, spozna, da je to najboljši stroj, a kdor le nekaj časa na njem dela — se ne more nikdar več ločiti od njega. Ta stroj je v Ameriki zaslovel radi svoje priročnosti in koristnih naprav in je zadnji dve leti najbolj zahtevana znamka.

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:

TIPKA, družba z o. z.

trgovina s pisalnimi stroji in pisarniškimi potrebščinami

Ljubljana

Miklošičeva cesta 13. — Tel. 29-70.

Atelje za arhitekturo

Notranjo opremo

Ing. arch. C. Tavčar

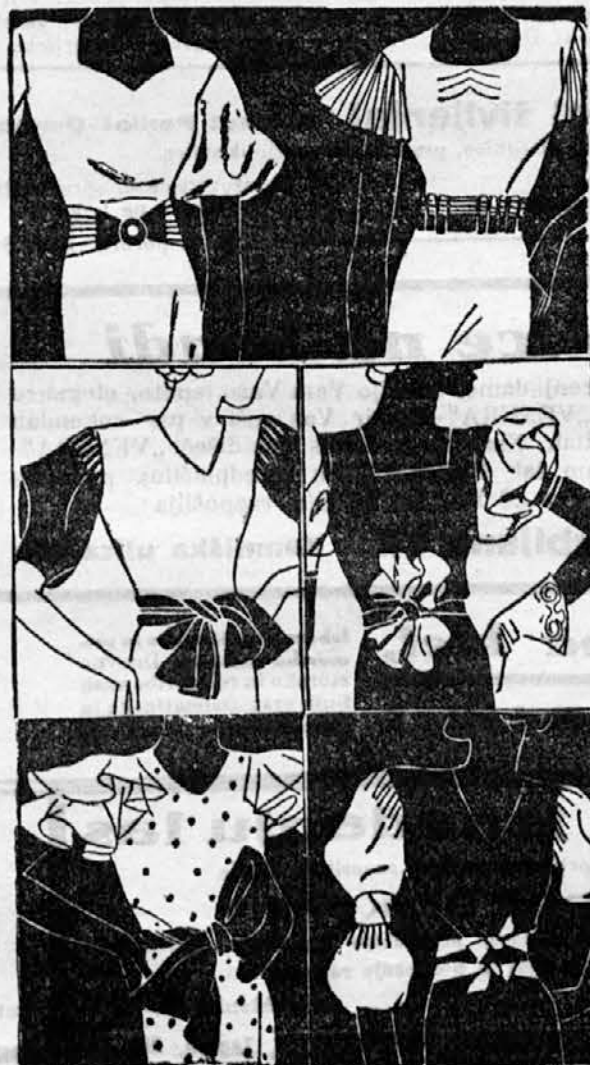
Selenburgova 6/11, Ljubljana

Rokavi in pasovi

V pričujočih šestih primerih je prikazano, da določajo rokavi in pas linijo in značaj obleke. Obleka je sama na sebi prav preprosta. Izrez okoli vratu je brez našitkov in okrasov. To pa nalašč; kajti sicer bi prišli rokavi in pas ob pravo veljavo. Zlasti rokavi so mnogovrstni. Po okusu in postavi jih izbere dama sama. Ali kratke in košate, ali pa daljše do komolca ali celo čez. Zelo preprost je ki-jasti rokav na prvi sliki na levi. Najbolj se obnese za težje blago, torej za svilo in baržun. Pas je sestavljen iz posameznih trakov ali vrvic, ki so spredaj strnjene v zaponko. Pri lahkih oblekah bo najugodnejše ustavititi namesto rokava plisirani okras. Tudi pas naj bo zložen po načinu pliseja.

Pri srednjih slikah vidimo, da je prav mikavno in lepo, če so bodisi rokavi, bodisi pas iz tkanine v drugačni barvi kakor je obleka. Menda bo to obveljalo za družabne obleke zimske sezije.

Dekletom in vitkim mladim gospem priporočamo vzorec spodnjih dveh slik. Velikanska pentlja se ne poda katerikoli. Rokave, kakor jih pokaže desni lik sme imeti le dama z drobnimi rokami. Dvojni pas je pa le za dekleta.

Otroška moda naj bo svojevrstna, ne pa posnetek mode odraslih. Obleka mora imeti res otroško noto. Seveda naj bo v skladu z okusom časa. Slika nam kaže mično obleko z naravnimi iz temnejšega blaga, bluzica je pa živo vzorčasta. Kratak krepčez rame se prav čedno poda.

Veselo v šolo – v novih čevljih

25.-

Vrsta 4432-00

Evo za Vašo deco lahkih čevljev, ki jih na nogah niti ne čutijo. Narejeni so iz najboljšega platna. V njih se nosi lufov vložek Din 4.-.

25.-

Vrsta 4462-29

Najbolj praktični in najcenejši čevlji za vsako igro in za vsak sport. Za mal denar bo Vaša deca obvarovana raznih poškodb na nogah.

29.-

Vrsta 242

Šolski mladini pri telovadbi je neobhodno potreben ta lahki in elastični telovadni čevlji s podplatom iz krom usnja.

49.-

Vrsta 3461-00

Visoki čevljički za Vašo najmlajšo deco s kruponovimi podplati. Ti čevljički bodo najbolje služili za normalno razvijanje nog Vaših otročičkov.

Starši, želimo Vam pomagati pri izbiri dobre in cenene obutve za Vaše milence. Pridite v vsako našo prodajalno, da si ogledate veliko izbiro. Postregli Vam bomo strokovnjaško in vestno v Vaše in tudi Vaših otrok popolno zadovoljstvo.

Alata

49.-

Vel. 19-26

Vrsta 3222-02

Za živahne dečke trpežen čevlji za vsak štrpaci. Podplati in peta sta iz gumijskega ter trikrat trpežnejša od usnjenih. Vel. 35-38 Din 69.-.

79.-

Vrsta 6622-22

Zelo okusni polčevlji iz rjavega boksa za šolarje. Taki čevlji so jim na vsak način potrebni za šolo kakor tudi za praznike.

49.-

Vrsta 5651-38

Za Vaše najmlajše udobni čevljički široke oblike s sponko, ki so izdelani iz dobrega telečjega boksa.

69.-

Vrsta 5842-38

Zelo okusni čevlji iz laka za slovesne priložnosti. Enaki iz rjavega boksa za vsakdanjo porabo.

49.-

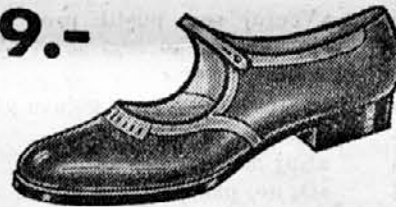

Vel. 19-26

Vrsta 5621-00

Za nežno Vašo deco krasni čevljički iz rjave kože. Ti čevljički bodo Vam in Vaši deci v veselje. Velikost 27-34 Din 69.-.

89.-

Vrsta 4644-81

Zelo elegantni čevljički za deklice iz boksa z usnjenim podplatom in peto. Izdelani so iz prvovrstnega materiala.

45.-

Vrsta 3162-00

Za dečke, ki nikdar ne mirujejo, dobri, visoki čevlji, iz močnega masnega usnja s trpežnim gumijastim podplatom. Vel. 35-38 Din 59.-.

69.-

Vrsta 5662-00

Udobni fleksibilni dečki visoki čevlji iz boksa z usnjenim podplatom in peto.

59.-

Vel. 24-26

Vrsta 9891-50

Sedaj v jeseni, ko Vaši otroci hodijo v šolo, so jim za dež neobhodno potrebni taki visoki gumijasti škornji. Velikost 27-34 Din 79.-.

Malinovec

pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan, se dobi na malo in veliko v

Lekarni dr. G. Piccoli

Ljubljana

Tyrševa (Dunajska) 6
nasproti „Nebotičnika“

Pozor gospodinjam!

Pri vsaki priložnosti, ob praznikih, obisku itd. je čiščenje stanovanj, oken, parketov in preprog nujno potrebno in služi to gospodinji v lepoto in zadovoljstvo. Čas in delo si prihranite, ako oddate čiščenje švedski

M. Grmovšek v Ljubljani

Galusovo nabrežje 41. Telef. 26-30.

Čiščenje stanovanjskih oken od Din 4.- dalje, čiščenje parketov Din 4.- za m².

Čistoča je pol življenja! Obleke! Perilo! Ovratniki!

Poslužite se kemične čistilnice, pralnice in svetlokalnice.

Sprejemališče:

Tyrševa (Dunajska) cesta števil. 36

Obratovališče in sprejemališče:

Cesta na Loko 20

Se priporoča Šavs Stane

Dlačice na bradi

itd. Vas ženirajo, cenj. dame, kvarijo Vam Vašo lepoto, eleganco in sramežljivost. „VENERA“-eliksir Vas reši v par sekundah vseh nepotrebnih dlak. Naročite še danes lepo dišeči „VENERA“-eliksir. Ne bo Vam žal. Bočica 10 Din (predplačilo), povzeteje 18 Din, dve 28 Din, tri 38 Din, razpošilja:

R. COTIČ, Ljubljana VII Kamniška ulica 10a

Operna klet,

Ljubljana, Gledališka 2

Izborna meščanska in primorska kuhinja. Dnevno morske in rečne ribe vseh finih vrst. Dalmatinska in ljutom. vina. Senčnat vrt.

Poravnajte naročnino!

BARVANJE LAS

prijetno in enostavno samo z

ORO

Slurnost barve zajamčena, uporaba zelo enostavna. Krasne barve od črne do zlato-rmene.

1 garnitura Din 30.-

Proti izpadanju las

in prhljajev najbolj zanesljivo deluje

VODA OD KOPRIV

Jača teme, očvrsti lase, preprečuje izpadanje, odstranjuje prhljaj in pospešuje rast las.

Dobi se povsod!

1 steklenica Din 30.-

Glavno skladišče: NOBILIOR PARFUMERIJA, Zagreb, ulica 34

SIVE LASE

ni potrebno barvati, ker z uporabo

„WIE VORHER“

lasje dobijo takoj svojo prejšnjo barvo.

Delovanje zajamčeno.

Dobi se povsod!

1 steklenica Din 20.-